

ควมมีคุณค่าของรายงานการสอบบัญชีในการพยากรณ์การเข้าสู่
การฟื้นฟูกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางสาวฐิติพร อนุรักษ์กมลกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2662-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T92059058

27 08 255

RELEVANCE OF AUDIT REPORTS IN PREDICTING POSSIBILITY
OF REHABILITATION OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND.

Miss Thitiporn Anurakamolkul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2662-3

จิตติพร อนุรักษกมลกุล : ความมีคุณค่าของรายงานการสอบบัญชีในการพยากรณ์การเข้าสู่
การฟื้นฟูกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (RELEVANCE
OF AUDIT REPORTS IN PREDICTING POSSIBILITY OF REHABILITATION OF
LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อ. ที่ปรึกษา :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิระ บุญยเนตร, จำนวน 97 หน้า ISBN 974-53-2662-3

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้เพื่อค้นหาความมีคุณค่าของรายงานการสอบบัญชีในการ
พยากรณ์ความเป็นไปได้ของการเข้าสู่หมวดฟื้นฟูกิจการของบริษัท กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2541-2547 การศึกษาครั้งนี้ใช้เทคนิคการ
จับคู่ (a pair matched sample) ของตัวแปรตามระหว่างบริษัทในกลุ่มฟื้นฟูกิจการและกลุ่มที่มี
ผลการดำเนินงานตามปกติ โดยใช้สินทรัพย์รวมและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นเกณฑ์การจับคู่ ตัวแปร
อิสระประกอบด้วย ความเห็นของผู้สอบบัญชีชนิดการดำเนินงานต่อเนื่องเป็นตัวแปรที่สนใจใน
การศึกษา และใช้อัตราส่วนทางการเงินที่ประสบความสำเร็จในการพยากรณ์บริษัทที่ประสบ
ปัญหาการล้มเหลวทางธุรกิจเป็นตัวแปรควบคุม ในการศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (ความถี่
และร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยมและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และสถิติเชิง
อนุมาน (การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการทดสอบพบว่า ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % งบการเงินที่ผู้สอบบัญชีกล่าวถึงการ
ดำเนินงานต่อเนื่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาส (ความน่าจะเป็น) ในการพยากรณ์การเข้าสู่
การถูกฟื้นฟูกิจการของบริษัทจดทะเบียน นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า บริษัทจดทะเบียนมี
โอกาสที่จะถูกฟื้นฟูกิจการในกรณีที่ (1) ผลการดำเนินงานขาดทุนติดต่อกัน (2) อัตราส่วนของ
หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ขนาดของกิจการและอัตราส่วนกำไรสะสมต่อ
สินทรัพย์รวม ไม่มีความสัมพันธ์กับการพยากรณ์การเข้าสู่การถูกฟื้นฟูกิจการของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ

ภาควิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่อนิสิต.....จิตติพร อนุรักษกมลกุล.....
สาขาวิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....จิตติพร อนุรักษกมลกุล.....
ปีการศึกษา.....2548.....

4682227326 : MAJOR ACCOUNTING

Keywords : BUSINESS FAILURE, GOING CONCERN OPINIONS

THITIPORN ANURAKAMOLKUL : RELEVANCE OF AUDIT REPORTS IN PREDICTING POSSIBILITY OF REHABILITATION OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. THESIS ADVISOR: WACHIRA BOONYANET, Ph.D., 97 pp. ISBN 974-53-2662-3

The main objective of this thesis is to investigate the information content of audit reports in predicting possibility of rehabilitation status. The data set include listed companies in the Stock Exchange of Thailand for the period of 1998 – 2004. The study adopts a pair sample techniques using total assets and industry sector as criteria to match rehabilitated and continuing firms. Dependent variables include going concern opinions (interesting variables) and financial ratios, which have been considered as successful factors to identify failure firms, among others (control variables). Not only descriptive statistics (frequency, percentage, maximum, minimum, mean and standard deviation) but also inferential statistics (logistic regression) are employed to analyze the data.

As expected, at 95% confidence, financial statements with going concern opinions are more like to be a signal when predicting rehabilitation status. In addition, the likelihood of rehabilitation firms would be increase when (1) consecutive operating losses and (2) the greater of total liabilities to total assets. However, the study does not find the information content of firm size and the ratios of retained earnings to total assets in predicting rehabilitation status.

Department.....Accountancy.....Student's signature.....Thitiporn Anurakamolkul
Field of study.....Accounting.....Advisor's signature.....Wachira Boonyant
Academic year.....2005.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิระ บุญเนตร ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่าต่อการศึกษา ตลอดจนการช่วยเหลือในสิ่งต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ณัฐเสกข์ จิมโถมที่ท่านได้กรุณาเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำดี ๆ ที่มีต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมถึงกราบขอบพระคุณ คุณวิศิษฐ์ องค์กรพัฒนกุล ที่ท่านได้กรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำเพิ่มเติมที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงคณาจารย์ในภาควิชาการบัญชีทุกท่านที่ได้เสริมสร้างความรู้และทักษะของการศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต ตลอดจนคณาจารย์จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพณิชยการพระนคร สำหรับการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในสาขาวิชาการบัญชี ระดับปริญญาบัญชีบัณฑิต

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ กมล อนุรักษ์กมลกุล และ คุณแม่ดารัตน์ แซ่อึ้ง รวมถึงสมาชิกทุกคนในครอบครัวของข้าพเจ้า สำหรับการให้ความดูแลทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และทุนทรัพย์เป็นอย่างมากตลอดช่วงของการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าด้วยดีตลอดมา

ประการสุดท้าย ข้าพเจ้าต้องขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสำหรับการช่วยเหลือในด้านข้อมูลและติดต่อประสานงานเป็นอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ

บทที่

1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.8 ระเบียบวิธีวิจัย.....	6
1.9 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย.....	6

บทที่

2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบริษัทที่ถูกฟื้นฟูกิจการ.....	9
2.2 มาตรฐานการสอบบัญชีและรายงานของผู้สอบบัญชี.....	10
2.2.1 แบบไม่กระทบกับความเห็นของผู้สอบบัญชี.....	10
2.2.2 แบบกระทบกับความเห็นของผู้สอบบัญชี.....	11
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	12
2.4 งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	21

บทที่	หน้า
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	24
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	24
3.2 คำอธิบายเกี่ยวกับตัวแปร.....	25
3.2.1 ตัวแปรอิสระ : ตัวแปรที่สนใจศึกษา.....	25
3.2.2 ตัวแปรอิสระ : ตัวแปรควบคุม.....	27
3.2.3 ตัวแปรตาม.....	29
3.3 ตัวแบบ.....	33
3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
3.4.1 ประชากร.....	31
3.4.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	31
3.4.3 วิธีการเลือกตัวอย่าง.....	31
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
3.6 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
3.6.1 สถิติเชิงพรรณนา.....	33
3.6.2 สถิติเชิงอนุมาน.....	33
4 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา.....	37
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ศึกษาในภาพรวม.....	39
4.1.1 ตัวแปรที่สนใจศึกษา.....	39
4.1.2 ตัวแปรควบคุม.....	42
4.1.3 ตัวแปรตาม.....	46
5 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน.....	50
5.1 ผลการวิเคราะห์ความมีคุณค่าของรายงานการสอบบัญชีในการพยากรณ์การ เข้าสู่การฟื้นฟูกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์.....	52
5.1.1 ความเหมาะสมของตัวแบบ.....	53
5.1.2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก.....	54

5.1.3 ผลการทดสอบตัวแปรควบคุม.....	54
บทที่	
6 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
6.1 บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	59
6.1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	60
6.1.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายงานการสอบบัญชีกับการ พยากรณ์การถูกฟ้องพิพาทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย.....	63
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	65
6.2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	65
6.2.2 ข้อเสนอแนะของการศึกษาต่อในอนาคต.....	66
รายการอ้างอิง.....	67
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่ถูกฟ้องพิพาท.....	71
ภาคผนวก ข ขั้นตอนและแนวทางดำเนินการต่อบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายอาจถูก เพิกถอนและต้องจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ.....	76
ภาคผนวก ค การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก.....	85
ภาคผนวก ง กลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ถูกฟ้องพิพาท แล้วกลับเข้าสู่กลุ่มการดำเนินงานตามปกติ	88
ภาคผนวก จ รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ถูกฟ้องพิพาท ในระหว่างปี พ.ศ. 2541- พ.ศ.2547.....	93
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	97

สารบัญตาราง

ญ

ตาราง

หน้า

2.1	สรุปวรรณกรรมเกี่ยวกับการพยากรณ์ความล้มเหลวทางธุรกิจ.....	18
2.2	สรุปแหล่งที่มาของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย.....	23
3.1	สรุปรายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิด.....	30
4.1	สรุปสัญลักษณ์และความหมายตัวแปร.....	38
4.2	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่สนใจศึกษา (รายงานการสอบบัญชี).....	41
4.3	ค่าสถิติพื้นฐานของผลการดำเนินงานขาดทุนติดต่อกัน 2 ปี	42
4.4	ค่าสถิติพื้นฐานของ Natural log ของสินทรัพย์รวม	43
4.5	ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม.....	44
4.6	ค่าสถิติพื้นฐานอัตราส่วนของหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม.....	45
4.7	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรตาม (บริษัทที่ถูกฟื้นฟูกิจการ).....	47
5.1	สรุปสัญลักษณ์และความหมายตัวแปร (เพิ่มเติม).....	51
5.2	ตารางแสดงความถูกต้องของตัวแบบ	52
5.3	ผลการวิเคราะห์ความมีคุณค่าของรายงานการสอบบัญชีในการพยากรณ์การเข้าสู่ การฟื้นฟูกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์.....	53

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ

หน้า

1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
-----	-------------------------	---